

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv
Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor**

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

45. Iterata cum Fucarondon. disputatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

ex Lusitanorum fuga, triumphalia sibi decreuerant; verba, fastusque detumere, viderique hoc in urbem eorum regressu tacitam iterari pro- uocationem: collectis nihilominus animis eorum aliqui ad Regem conueniunt, rogant interceptam cum Fucarondono concertationem integrari. Petitioni Rex non agrè annuit, dumtaxat his legibus utrimque obseruandis. Prima ut argumentis & rationibus, non cla- more, & conuictis pugnaretur; altera uteruis conuictus fuisset, su- peratum se fassus, placidè manus daret; eorum approbatio qui ad- essent, pro victoriæ iudice haberetur; sicubi aliquid restaret dubij, qui plura ferret suffragia, vinceret. Tertia ut esset cuius liberum legem amplecti Christianam, nec cuiquam propterea Bonziji nego- tium facerent. Quarta denique ut tum argumenta, tum solutiones non laciniosa, & erranti oratione vagarentur, sed formata pressaque stringerentur, peccantes in hac parte emendarentur ab arbitris, quorum etiamius foret capita ponere de quibus esset inter dispu- tantes querendum. Non placuere Bonziis hæ leges; enimvero indi- gnium videri homines laicos de sacris ferre sententiam, sed Rege nihil eorum querelis deferente, nec pugnae copiam aliis conditio- nibus annuente, patienter illas admiserunt: tempus in diem posterum dicitur; hora mane diei; campus regiae aula; iudices descripto nume- ro sapientissimi, grauissimique nobilium.

45 Adest igitur ad condictum Fucarondonus longam trahens cateruam Bonziorum, militari, quam disputatrici propterea; Rex sibi prudenter metuens, quatuor admissis, ceteros palatio exclusit, aiens fore illis opprobrio, si tantus in vnum explicaretur exerci- tus. Secutus Bonzium Xauerius vetare non potuit quin sibi splen- dido comitatu adessent Lusitani, margaritis aurisque vestium; offi- ciorum & munerum partibus, ac personis, & parua denique aulae pompa sanctum Patrem cingentes, quem nisi de genibus, & aper- to capite non alloquebantur, sic per medios Bonzios sese in re- giam contulit, disrumpente illos inuidia, cum ad eum videndum concursus ciuium plebisque cernerent, audirentque mutata iam mente inter se querere, hiccine ille est, mendicus, egens, fame ac miseris confectus, quem nostri nobis deformant Bonziji? utinam par huic fortuna, nostros liberos maneat, & de iis Bonziji peio- ra etiam quam de illo latrent, vruntur inuidia; sed huic hono- ri quid opponant? quo illum sui, nobilissima, & fortissima na- tio, afficiant: ferme idem, illo regiam intrante Rex ipse prospiciens accedentem, recoluit, quod ei saepius infusurrauerant Bonziji, cons- pecto Xauerio subsultatum ei nausea stomachum: nec dissimula- uit aulicis pudorem præbitæ nugis tam stolidis fidei. Postremo etiam de illo ea vidit, audiuitque Fucarondonus, ut velut syderatus, Bonziis quatuor sociis immurmuraret, prælagite sibi animum grande aliquod

45
Iterata cum
Fucarondono
disputatio.

aliquod malum, & carò cupide redempturum, ne is dies, duplo sibi quàm nuperus probrosior flucret, atque infaustior: ambobus in aulam ingressis, honorificè Rex, valdeque amice ac familiariter salutem Xaverio reddidit, moxque omnibus considerare iussis, disputandi principium Rege ita volentè Xaverius fecit.

40
Capita disp.

46 Interrogavit ergo Bonzium quid causæ proferret, cur Christiana lex non esset in Iaponiam inducenda? responditque Bonzium quòd esset planè noua; quòd non modo extranea & ignota, sed antiquis Iaponici imperij legibus prorsus opposita; quòd abrogaret quæ omnes hactenus Cubofami, & Zazzi supremo iure concesserant (intelligebatque scelerosus læno, nefandas libidines) quòd negaret vllam extra Christi fidem, salutis spem esse; quòd Xacam & Amidam Deorum sanctissimos, aliosque minores æterna supplicia luere in caverna fumi (sic ille inferos nominabat) deuorarique ab insatiabili serpente in noctis ædibus stabulante; qua tam execrabili doctrina, & auditu horrenda omnes necessario incendi oporteret ad diuinitatem sacrosanctam illorum Numinum ab eo sacrilegio defendendam. His dictis, conticuit, & Xaverius inuente Rege assurgit responsurus, præuioque reuerentiæ humilis honore, quæ aduersarius velut in satyram fasce vno miscuerat, petit suas in partes diuisa proponi, quo possent iudices partitò pronuciare de singulis, nihilque inchoatum, nihil anceps, aut dubium penderet. Postulatum probauit Bonzium, agique primum de contemptu Iaponensium Deorum voluit, hinc vero se Xaverius efferens, exorsus de Dei natura, maiestate, & excellentia dicere, tum ijs quæ recta ratio insito instinctu ac lumine sentit esse diuinæ naturæ propria, cum nosse omnia & posse, sine ac principio carere, nullis infinitam illius sanctitatem, immensitatem, dominationem circumscribi limitibus, aut conditionibus minui ostendisset, impleissetque omnium animos, magnarum de Deo cogitationum augusta imagine, ad Xacam, & Amidam descendit, aliosque Iaponum Deos quos nec ipsi inficiabantur fuisse homines, proinde fragiles, ex eodem nobiscum luto, iisdem obnoxios nascendi moriendi ac temporum legibus; scientia, potentia, & æuo breues, ad summum Philosophos, & legum latores, Deos autem nequaquam, vt qui nec æterni, sed neque immortales: quin si forent de gestis & operibus æstimandi, quo suo, vel factò, vel opere probassent posteris se esse præpotentes? orbisne fabrica? cæli ac stellarum digestis ordinibus? solis ornatu ardenti & splendido? globorum cælestium ac temperatum rata lege? an constabilita in puncto medio terræ mole; impleta maris, & aëris vastitate: compositione, forma, colore, ingenio herbarum, florum, arborum, metallorum, animantium, corporum denique quotquot in hac concrescunt infima regione? mundum